

det vil vise sig, at i hvert Aar, der gaar hen, uden at en saadan Afgjorelse er kommen, vil der være en Besættelse af 30, 40—50 Kald, med Hensyn til hvilke man med fuldkommen Sikkerhed kan sige, at vedkommende Menigheder vilde have kunnet udøve en afgjørende Indflydelse, medens det nu ialfald vil være overladt til Tilfældet, om de for en Del kunne gjøre nogen Indflydelse gjældende.

H. C. D. Müller: Nagtet Debaten nærmer sig sin Slutning, kan jeg dog ikke forlade den uden at udtale min Tak til det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) for den Maade, hvorpaa han er kommen det Grundlag imøde, paa hvilket jeg mener, at man skal stille sig med Hensyn til alle Landets religiøse Samfund, nemlig ikke Statskirken, men Religionsfrihedens Grundlag. Jeg taler ham, fordi han har hævdet det Synspunkt, som har gjort sig bestandig gjældende siden 1848, men som nu i nogle saa Aar er trængt mere tilbage, thi det forholder sig ikke, som det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Høgsbro) sagde, at den Betragtning, det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds gjorde gjældende, først er kommen frem i de sidste Aar. Det undrer mig, at det ærede Medlem, som er saa vel inde i vore kirkepolitiske Forhold, ikke veed, at der i den 2den, 3die og 4de Rigsdag blev bevilget 5000 Rd. for Kultusministeren til at skaffe en saadan organisk Forsatning tilveie, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds ønskede. Der er mangfoldige Ting, som man kan fremdrage med en lignende uigjendrivelig Beviskraft. Vi have havt 17 Kultusministre, og ikke een af dem har fornægtet Kirkens Ret til at faae en organisk Forsatning, og det glæder mig ogsaa at høre, at denne Ret idag dog atter aabenbart er kommen mere til Anerkjendelse end til visse andre Tider hos det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds. Men naar der nu fordrer saa meget bestemt af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds og mig, der idag have i Sinde at indtage den samme Stilling, nemlig enten at stemme imod Sagens Overgang, da vi ikke

anse den for saa paatrængende, at man skal tilfødescette store Principspørgsmaal, eller maasse snarere aldeles afholde os fra at stemme, naar det forlanges idag saa meget bestemt af os, at vi nærmere skulle betegne det Standpunkt, vi indtage, saa ser jeg ingen Grund til at vige tilbage derfor. Man kan gjøre det saa overmaade let. Med den ærede Formands Tilslædselse skal jeg gjøre det, dersom jeg maa oplæse nogle saa Punktumer af Folkethingstidenden for en tidligere Sæssion. Jeg vil nemlig blot oplæse nogle saa Sætninger af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds selv, hvori han saa klart, som det vil kunne ske, har udviklet det Standpunkt, hvorpaa det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) og jeg staa. Han siger nemlig i Folkethingstidenden for 2den Sæssion Sp. 1415—16: „Det er blevet sagt, at den nærværende lovgivende Magt i Staten har en dobbelt Lovgivningsmagt med Hensyn til Folketirken; men jeg siger, at den har ikke denne Lovgivningsmagt; den har Myndighed til at bestemme samtlige Religionsfamunds ydre Forhold til Staten, men den har ikke Ret til at bestemme Nogetsomhelst om noget kirkeligt Samfunds indre Forhold. . . . Der staar nemlig i Grundloven Intet om, at Folketirkens Forhold skulle ordnes ved Lov; det er dennes Forsatning, som siges at skulle ordnes ved Lov, hvad der er noget ganske Andet end dens Forhold. Dens Forsatning, det er den Form, hvorunder Kirken selv kan komme til at beslutte paa sine egne Enemærker, indenfor sine egne Grændser; en saadan Form skal den lovgivende Magt istandbringe; for at Kirken kan komme til at gjøre sine Beslutninger gjældende paa dens egne Enemærker, men den lovgivende Magt har ingen videre Myndighed; ingen til at gribe ind i Kirkens indre Anliggender; det var Noget, som ethvert Medlem af Folketirken maatte protestere imod.“ Og saa giver det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds et Exempel for Bestemmelser om Uegteskabet. Han siger: „Folketirken maa have Ret til at give Regler og stille Fordringer med Hensyn til Formen for Indgaelse af Uegteskabet; og den, der ikke vil underkaste sig disse Regler og For-